

Co musíte vyřešit po smrti blízkého, abyste předešli problémům

1) BANKOVNÍ ÚČTY

Přístup k účtu mají pouze lidé, kteří mají právo s ním nakládat. Práva musel udělit majitel účtu na podpisovém vzoru daným osobám ještě před svou smrtí. Pokud se tak nestalo, budou mít k němu pozůstalí přístup až po skončení dědického řízení.

Jakmile se banka dozví o úmrtí majitele účtu, zastaví jeho poplatkování. U trvalých příkazů zkontroluje, zda je jejich platnost omezena na dobu života majitele. Pokud ano, zruší je. Pokud ne, tak v určený den daný obnos z účtu zaplatí. Pozůstalí by proto měli na účet vložit takový objem peněz, aby trvalé příkazy odcházely.

Pokud nebude na kontě dostatečný zůstatek, platby přestanou odcházet a domácnost se začne zadlužovat. Dědické řízení trvá i několik měsíců a je potřeba počítat zhruba s půlroční částkou na trvalé příkazy. Až do vyřízení pozůstalosti nelze podobně jako s účtem disponovat ani s akciemi, dluhopisy nebo bezpečnostní schránkou po zesnulém.

Stává se, že banka zmrazí účet i tomu, kdo byl spolumajitelem konta se zemřelým, protože na konto hledí jako na pozůstalost, a nedovolí s ním žádné nakládání až do vyřízení dědictví.

2) MAJETEK PO ZEMŘELÉM

Ačkoliv se lidé obvykle domnívají, že věci pořízené za trvání manželství (např. dům, auto) patří automaticky pozůstalému manželovi a ten je může bez dalšího užívat, není tomu tak. Nejprve je nutné provést vypořádání společného jmění manželů, které smrtí druhého z manželů zaniklo.

Obecně se vychází z rovných podílů obou manželů. Obvykle pozůstalý manžel tyto věci využívá, ale musí mít na paměti, že teprve v rámci dědického řízení bude určeno, komu náleží.

O auto tak pozůstalý musí pečovat a řádně platit. V případě smrti pojištěného dochází sice k **zániku pojištění, ale existují výjimky**. Například u povinného ručení práva a povinnosti z pojištění zesnulého vlastníka vozidla přecházejí na dědice. Nemá-li o to zájem, může to pojišťovně do 30 dní oznámit a pojištění pak zanikne ke dni úmrtí plátce.

Obecně platí, že pokud přijde jakákoli upomínka, výroční dopis a podobné listiny na adresu zesnulého, je třeba vzít úmrtní list a jít informovat příslušný úřad. Díky tomu pak pojišťovna či jiný úřad zastaví poplatky.

3) DŮCHOD ZEMŘELÉHO – DATUM SMRTI ROZHODUJE

Úmrtím penzisty zaniká nárok na důchod. Důchody se však vyplácejí dopředu, a proto je den splatnosti důchodu rozhodující k určení, zda měl zemřelý ještě na důchod nárok.

Příklad: Splatnost důchodu měl zemřelý každého 12. dne v měsíci. Pokud penzista zemřel:

- 13. září → Česká správa sociálního zabezpečení nepožaduje vyplacený důchod zpět.
- 10. září → Česká správa sociálního zabezpečení bude důchod vyžadovat zpět. Na její žádost jí částku vrátí z účtu přímo banka (pokud je tam zůstatek peněz), nebo pozůstalý, který má ke společnému účtu se zemřelým přístup. V opačném případě jej pak správa bude vyžadovat po manželovi či manželce, pokud jim vznikl nárok na vdovecký důchod, nebo rodičích či dětech, kteří žili se zemřelým ve společné domácnosti. Pokud důchod vrátit nelze, považuje se to za dluh, který se vypořádává v dědictví.

4) PŘEPIS ENERGIÍ A JINÝCH SLUŽEB VZTAHUJÍCÍCH SE K DOMÁCNOSTI ZEMŘELÉHO

Přepis se provádí po předložení úmrtního listu, není potřeba čekat na výsledek dědického řízení. K ukončení smlouvy s energetickou společností se předkládá také kopie úmrtního listu. Vždy je pak provedeno konečné vyúčtování, které se zasílá na jméno a adresu osoby uvedené ve formuláři. Případný doplatek či přeplatek se následně řeší s právoplatnými dědici.

5) MOBIL, INTERNET, DIGITÁLNÍ TELEVIZE, ROZHLASOVÉ A TELEVIZNÍ POPLATKY

Mobilní číslo zemřelého lze zrušit na kterékoli pobočce příslušného operátora prakticky ihned. Předkládá se jakýkoliv úřední dokument prokazující úmrtí (list o prohlídce zemřelého vystavený lékařem nebo úmrtní list). Úmrtím je smlouva ukončena. Ke zrušení služby dojde ihned po oznámení, a to bez účtování paušálního odškodnění nebo smluvní pokuty.

Pokud si chcete ponechat domácí internetové připojení nebo digitální televizi, je třeba na kterékoli pobočce příslušného operátora vyplnit formulář „Čestné prohlášení dědice“.

Co musíte vyřešit po smrti blízkého, abyste předešli problémům

Rozhlasové a televizní poplatky lze odhlásit na internetovém formuláři na stránkách České televize a Českého rozhlasu. Pokud je však zemřelý platil prostřednictvím služby SIPO, lze změny nahlásit na kterékoli pobočce České pošty.

6) ZBRAŇ A ZBROJNÍ PAS

Zemře-li držitel zbraně, musí pozůstalí oznámit úmrtí držitele zbraně a zbrojního průkazu Policii ČR. Zbraň však nemůže jen tak bezprizorně zůstat doma – lze ji dát do úschovy jinému držiteli zbraně nebo podnikateli v oboru zbraní a střeliva, anebo ji odnést na Polici ČR.

Pokud však pozůstalý nevlastní zbrojní průkaz, nemůžete zbraň jen tak naložit do auta a odvézt ji. Měl by kontaktovat oddělení policejní evidence zbraní, které zajistí převzetí zbraně. Policie pak vyzoomí notáře, který pozůstalost projednává. Nový nabyvatel zbraně ji musí zaregistrovat, pokud má zbrojní pas. Pokud ne, může si ho udělat nebo zbraň prodat.

7) POZŮSTALOSTNÍ DŮCHOD

Důchody vdovské, vdovecké a sirotčí náleží manželce, manželovi nebo nezaopatřeným dětem. O důchod je třeba žádat na okresní správě sociálního zabezpečení v místě trvalého bydliště žadatele, v Praze na kterékoliv pobočce Pražské správy sociálního zabezpečení, v Brně na pracovištích Městské správy sociálního zabezpečení.

Žadatel musí předložit občanský průkaz, oddací list a úmrtí list. Pokud zesnulý nepobíral důchod, předkládají se jeho doklady o studiu, vojně, péči o dítě, zaměstnání či evidenci u úřadu práce, které nemá sociální správa ve své evidenci (tj. zpravidla ty doklady týkající se zesnulého, které se předkládají k žádosti o starobní důchod).

Pokud je osiřelé dítě studentem, musí k žádosti přiložit i doklad o studiu, nejlépe s datem předpokládaného ukončení studia.

Pokud si pozůstalí hned neuvědomí, že po zemřelém mají nárok na důchod, mohou žádost podat i později, protože důchod je možné přiznat i se zpětnou platností až 5 let.

8) PENÍZE Z POJISTKY

Obecně je vždy potřeba doložit smrt pojištěného úmrtním listem. Podrobnější informace podle druhu pojistky pak bude pojišťovna vyžadovat v případě, že s úmrtím pojištěného je spojeno pojistné plnění - životní, úrazové, pojištění nemoci apod.

Úmrtí je nutné oznámit pojišťovně co nejdříve. Je totiž třeba pamatovat na lhůtu, po jejímž uplynutí se právo na výplatu peněz promlčí. Její délka závisí na příslušném druhu pojištění. V případě životní pojistky je promlčecí lhůta 10 let. Tedy do 10 let od úmrtí pojištěné osoby může oprávněná osoba vznést nárok na pojistné plnění z hlavního životního pojištění pro případ smrti.

9) JAK POSTUPOVAT, KDYŽ ZEMŘE PODNIKATEL

Na České správě sociálního zabezpečení není třeba úmrtí poživatele důchodu hlásit – oznamovací povinnost splní matrika. Za zemřelou osobu samostatně výdělečně činnou není potřeba dál platit zálohy na důchodové / nemocenské pojištění. Dědicové mohou následně uhradit případné nedoplatky pojistného a po ukončení dědického řízení mají nárok na vrácení případného přeplatku pojistného.

Přehled o příjmech a výdajích není nutné správě sociálního zabezpečení předkládat. Podání přehledu je však vhodné tehdy, když výše vyměřovacího základu a doplacení pojistného může ovlivnit nárok na pozůstalostní důchod.

I ve zdravotní pojišťovně a na Finančním úřadu nahlásí úmrtí pojištěnce matrika. Zemře-li podnikatel, osoba spravující pozůstalost (tedy dědic, správce pozůstalosti) je povinna podat řádné daňové tvrzení do tří měsíců ode dne úmrtí zůstavitele, a to za část zdaňovacího období přede dnem jeho smrti.

Za období ode dne smrti zůstavitele do doby skončení řízení o pozůstalosti podá správce pozůstalosti daňové přiznání do 30 dnů ode dne skončení řízení o pozůstalosti. To stejné platí pro podání daňového přiznání na finančním úřadě.

Zemřel-li poplatník v průběhu lhůty pro podání daňového přiznání, aniž by ho podal, podává daňové přiznání za zemřelého správce pozůstalosti, přičemž lhůta pro podání daňového přiznání se prodlužuje o dva měsíce.